

## Schriftelijke vragen

Onderwerp :        **Jaarstukken RBL en vrijstellingen artikel 5 Leerplichtwet**  
D.d.                :        **10 juni 2026**

### Inleiding:

Naar aanleiding van een recente uitzending van het programma BOOS heeft de fractie van Groen Drimmelen de jaarstukken van RBL met extra interesse gelezen. In de betreffende uitzending van BOOS werden de vrijstellingen op grond van artikel 5b van de Leerplichtwet onder een vergrootglas gelegd. Volgens deze uitzending gaan ongeveer 2.500 kinderen niet naar school, maar ontvangen deze kinderen thuisonderwijs vanwege de levensovertuiging van de ouders. Deze kinderen blijven volgens de uitzending volledig buiten beeld van de officiële instanties, iets wat onze fractie een onwenselijke situatie vindt. Bovendien is er, zo blijkt uit de uitzending, geen enkele vorm van toezicht op de kwaliteit van het thuisonderwijs. Ook de Hoge Raad vindt dat het afgeven van vrijstellingen op grond van artikel 5b in gemeenten waar openbaar onderwijs aanwezig is niet nodig is. Daarnaast heeft de Staatssecretaris van Onderwijs in de uitzending van BOOS gezegd, bezig te zijn met een voorstel om het betreffende artikel uit de wet aan te passen. In de stukken van RBL kan worden gelezen dat in het werkgebied van het RBL zo'n 450 kinderen op grond van een vrijstelling van artikel 5a (medisch- of psycho-sociale redenen) of 5b (vanwege bezwaren tegen de richting) van de Leerplichtwet niet naar school gaan. De jaarstukken geven geen onderscheid tussen beide bepalingen. Dit geeft ons aanleiding tot de volgende vragen.

### Vragen:

1. Bent u op de hoogte van de uitzending van BOOS over kinderen die met een ontheffing o.g.v. artikel 5b van de Leerplichtwet thuisonderwijs krijgen omdat de ouders bezwaren hebben tegen de richting van de scholen?

**Antwoord: de inhoud van de uitzending is bekend. Onlangs zijn er n.a.v. deze uitzending en de uitspraak van de Hoge Raad ook persvragen binnengekomen.**

2. Kunt u aangeven hoeveel kinderen in het werkgebied van de RBL thuisonderwijs ontvangen op grond van een vrijstelling vanwege bezwaren tegen de richting van het onderwijs (artikel 5b van de Leerplichtwet) en hoeveel kinderen in onze gemeente een dergelijke vrijstelling hebben?

**Antwoord: totaal waren er afgelopen schooljaar 91 thuiszitters onder art. 5b (het schooljaar ervoor 89). In onze gemeente gaat het om 2 kinderen die op**

basis van art. 5b niet naar school gaan en thuisonderwijs genieten.

3. Als er kinderen op grond van artikel 5b thuisonderwijs ontvangen, op welke manier is het toezicht op deze kinderen en de kwaliteit van het gegeven onderwijs geregeld?

Antwoord: in Nederland bestaat er geen officieel toezicht op de inhoud of kwaliteit van thuisonderwijs. De Onderwijsinspectie houdt namelijk uitsluitend toezicht op erkende scholen. Omdat thuisonderwijs wettelijk gezien geen erkende onderwijsvorm is, wordt er in de praktijk door andere instanties alleen gehandhaafd. De leerplichtambtenaar (voor ons het RBL) controleert of je als gezin beschikt over een geldige vrijstelling van de Leerplichtwet en heeft hierover contact met de betreffende ouders.

4. Wat is uw mening over het feit dat kinderen op grond van levensovertuiging een vrijstelling krijgen om deel te nemen aan enige vorm van regulier onderwijs, terwijl er in de regio vele verschillende vormen van onderwijs, waaronder openbaar onderwijs, aanwezig zijn?

Antwoord: dat is geen wenselijke situatie. Echter kunnen en mogen ouders een beroep doen op deze vrijstelling. De wet staat zo'n vrijstelling in slechts een paar specifieke situaties toe:

- Levensovertuiging: Je hebt principiële bezwaren tegen de richting (levensbeschouwing) van alle scholen binnen een redelijke afstand. Belangrijke voorwaarde: Dit geldt alleen als je kind nooit eerder op een school is ingeschreven.
- Trekkend bestaan: Je hebt een beroep waarbij je rondreist, zoals kermis- of circusmedewerker.
- Fysieke of psychische problemen: Je kind is gezondheidsmatig niet in staat om naar school te gaan.

Als je aan de voorwaarden voldoet, kun je de vrijstelling aanvragen bij het RBL en de Rijksoverheid. Het RBL beoordeelt deze aanvragen zeer kritisch. Zij geeft aan: *"Wij vinden het belangrijk dat ieder kind recht heeft op goed onderwijs en ontwikkeling. Ons uitgangspunt is dat kinderen onderwijs volgen binnen het reguliere of passende onderwijs. Voor de beperkte groep kinderen met een vrijstelling is er contact met deze ouders en kinderen. Het is belangrijk dat kinderen zich ontwikkelen in een passende onderwijsomgeving, waar ruimte is voor leerontwikkeling en sociale ontwikkeling met leeftijdsgenoten. Daarom zetten wij primair in op deelname aan het onderwijs."*

5. Als er in onze gemeente kinderen vanwege een vrijstelling op grond van artikel 5b thuisonderwijs ontvangen, gaat u dan maatregelen treffen om aan deze, mogelijk onwenselijke situatie, een einde te maken.

- a. Zo ja, kunt u vertellen welke?

Antwoord: we zijn aan de wettelijke kaders gebonden, maar het RBL beoordeelt de situatie zeer kritisch. Waar mogelijk wordt een aanvraag geweigerd of ingetrokken. Binnen het RBL wordt onderzocht of de vrijstellingen kunnen worden afgebouwd. Nieuwe aanvragen worden streng beoordeeld binnen de geldende wet- en regelgeving en landelijke richtlijnen, waarbij het uitgangspunt is om nieuwe vrijstellingen waar mogelijk niet toe te kennen.

b. Zo neen, waarom niet?

Ricus Tiekstra  
Groen Drimmelen (VP/D66)